

SZERKESZTŐI IRODA
és kiadóhivatal: Püsp. Lyc.
nyomda. Küldemények ide
intézendők.
Majelenik a lap minden
szordán.

GYULAFEHÉRVÁR

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Egész évre 4 frt. Félévre 2
frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetési díjak: Egy négyesűg
centim. tér ára 4 kr. Bélyegil-
tek minden hirdetés után 20 kr.
Nyilttér sora 25 kr.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Gyulafehérvár, 1890 nov. 12.

Városunk már az által is, hogy minden egy-
leti életben részt vesz, azokat meghonosítani tö-
rekszik, nem kevésbé bizonyítja be azt, hogy a
korral haladni törekszik.

A társadalmi élet fejlesztése az egyletek
alakításában mutatkozik.

Az egyleti élet az, mely levetkőzteti a kü-
lönféle rangkórság jellegét.

Az egyleti élet az, mely a polgár és pol-
gár között az egyenjogúságot fenntartja.

Az egyleti életben gyakorolja mindenki sza-
badságát leghatározottabban és nem tart a nehé-
ségek, nem retten vissza az akadályoktól, nem
tartja vissza magát szabad véleményének nyil-
vánításától.

És ha itt-ott mutatkoznak is ellenek, eze-
ket meggyőzni az argumentumok felhozásával,
nézetiktől eltéríteni az egyleti élet legszűbb
feladata.

S valóban elmondhatjuk azt, hogy kezdve
a város igazgatásába befolyó képviselői gyűlés-
től a legutolsó társasági gyűlésig, tapasztalhatni
azt, miszerint az együtettség, a nyílt, szabad
elhatározás, az egyetértéssel hozott határozatok
mindannyiszor a tagok józan helyes irányu kö-
vetkezetes eljárásából erednek.

A napokban tartotta két egylet gyűlését e vá-
rosban, egyik az alsó-fehérmegyei régészeti és
természet-tudományi társulat, a másik a gyula-
fehérvári rabsegélyző egylet.

Az elsőben még Alsófehérmegye egyesei is
tagokul szerepelnek, a másodikban már a megye
polgárai nagyon ritkán iratkoztak be, pedig az
emberi társadalom elzúllott egyesének a társa-

dalom részére megmentése minden hazafinak el-
engedhetlen kötelessége.

Visszaadni az emberiségnek azokat, kikről
már a nép saját természetes eszével segítő kezét
levette, megmenteni a társadalomnak azokat, kik
ha nem is megrögzött bűnösöknek tartanak, de
mint bűnbe esők bűnösségük tudatával, bünteté-
süket kiállva, szabadon boesáttatnak, az emberi-
ség részére teljesen visszahódítani lehet.

Felsegőleni olyanokat, kik a nyomor által
lettek a bűnbe taszítva, — és megmutatni ezek-
nek az utat, a rendes polgári élethez elkerülhet-
len feladatul jelentkeznek.

Manapság, a midőn a civilizált államok
mindenike a bűnbeesők megmentését veszi felada-
tul, tüzi ki célul, nem lehet olybá tekinteni
azokat, kiket szerencsétlenségük sodort a bűnbe,
mintha az emberi társadalomra nézve merőben el-
veszettek lennének.

Az állam maga igyekszik azon, hogy ezen
elkorcsult népet munkával foglalkoztassa, képez-
teti őket azért, hogy kijöve a börtön falai kö-
zül első szükségletük a megélhetés a munkával
biztosítva legyen.

És mindazonáltal küzdünk még az emberi
romlottsággal, küzdünk pedig azért, mert a bűnbe
gyakori visszaeséssel a társadalom alantabb ré-
tegeibe megférközött restség, butaság, rozszaka-
rat, az államilag elrendelt tanítást, ugyszólva élelem-
meli ellátást kötelességül tudván be, nem átal
elkövetni bármely csinyt csak azért, hogy köny-
nyebben, nem nehéz munkával jusson napi élel-
méhez.

A rabsegélyző egylet egyesének lenne

feladata oda hatni, hogy a rabokkal megértessék
miszerint ha munkálkodnak szabadságukban
fáradtságuk jobban fizetne, és menten minden
megszorítástól, könnyebb, jobb lenne életük, és
még ezen kívül ők is az emberi társadalomban
beszámítható egyénekké válhatnak. —

A gyulafehérvári rabsegélyző egylet alap-
tőkéje még nem oly nagy, hogy ezzel a rabok
kiszabadulás idejében felette nagy összeggel
látassanak el, — legfennebb egy pár forintot
juttathat nekik, melylyel hazautazásuk díját
fedezhetik, — s ez okon nem helytelen azon
felszólalásunk, hogy nem ártana a megye több
hazafias polgárának az egylet tagjává lenni, mely
által a társadalom egy rákfenéjén, egy igazán
kiolthatatlannak mutakozó emberi hibán segít-
hetne, ha az egyesület erővel oda munkálkodna,
miszerint a rabok kiszabadulásuk után részben
segélyben részesíttessenek, részben munkával lát-
tassanak el. Mert a bűnbe visszaesésnek egyik
legfőbb indoka abban rejlik, hogy a kiszabadult
rab kiszabadulása idejében munkát nem találván,
élelmét mások megkárosításával szerzi meg. —

Ezt kell megakadályoznunk, s ezért kell
ezen fiatal egyletet, melynek nemes hivatása az
emberi társadalomnak a munkás kezét visszaadni
— pártolni. —

**A gyulafehérvári rabsegélyző egylet vá-
lasztmányának 1889 évre vonatkozó évi
jelentése.**

Nem sok az, a mit jelen alkalommal a mult év-
ben kifejtett tevékenységről elmondhatunk. Már a mult
évi közgyűlésen felolvasott évi jelentésünkben hang-
súlyoztatott, — és ezen intentiót a t. közgyűlés is ma-

TÁRCZA.

S y-hoz.

Ne ijedj meg, nem bántalak;
Nem vagyok kisértő-alak.
Szelid hangon szólok hozzád,
Mint tulajdon apád, anyád.

Csak azt vártam, csak azt lestem,
Ki énekel meg előttem;
Ki fon neked cserkoszorút,
Mely megillet oly ifiut.

Ki fűz homlokodra babért
Elbűvölő szép dalodért.
Már is ünnepeled a neved,
Dieső jövő áll előtted.

Dalold tovább, derék ifjú,
Dalodba ne vegyüljön bú.
Légy a szabadság dalnoka,
S édes hazánk méltó fia.

Légy mindeha bitskeségünk,
Dicsékedjék veled népünk.
Éjszak, nyugott, dél és kelet,
Ismerjék meg a te neved.

Fel a mélyből!

Fel a mélyből a magasha!
Lelkem vágya szárnnya kél,
Uj világnak nyíl ott a tér,
S lelkem csupán abban él.

Itt a mélybe lekött a föld,
Lánczai oly neheznek,
Ide-oda hányanak-vetnek
A futkosó emberek!

Nem tűrheti lelkem többé
E hajszoló zsb-vásárt,
Hol az ember a másiknak
Dőreségből többet árt.

Fel a mélyből! dalra kelve
Csattogjon hát énekem;
Hisz a földön a nyomorból
Jutott sok már én nekem!

Ha a dal Isten beszéde,
Lesz tán a ki megértse;
Hogy egykor fájt keblem
Milyen sokat szenvedte!

H. Szántó István.

Az ifjuság ünnepe.

— Szt. Imre napján. —

Azon reményben mentem ehó 5-én a „Hungária“
disztermébe, hogy majd egy pár perczet élvezetesen fo-
gok tölteni. És az ott töltött időt kellemesnek mond-
hatom. Még most is fülemben csengenek az accordok
hármonikus hangjai, fáradt kedélyem pedig az ott lá-
tottak és hallottakban enyhülést talált. Már a kitüntető
fogadtatás, a figyelmet keltő előzékenység is, melylyel
a derék ifjuság vendégeit fogadta, a legjobb hatást gya-
korolt mindnyájunkra. A nagyszerű épület diszes corri-
dorja és ponyvás lépcsőháza, a teremnek keleti fénynyel
és pompával való berendezése, a magas tükörök, csehlűveg
ablakok, a gazdag csillárok, a karzatról lecsüngő hatal-
mas magyar tricolor, a színtérnek anézótértől emelke-
dettebb helyen való elkülönítése, már előre a közönség
jó indulatát a szereplők számára biztosította. Igazán feun-
költ gondolat volt az ifjuság ez ünnepejét lenn a város-
ban s e diszes teremben tartani meg, hol a városi kö-
zönség is közelebb találta, s az ifjuság nemes törekvése
iránt érdeklődését inkább kimutathatta. Meg is tölt ám
e nagy terem zsufolásig. A közönség előlegezte bizal-
mát, mint ezt a növilág ruháinak gazdag színvegyüléke

elárulta. Az epedő tekintetek, a titrelmetlen sobajok az
ünnepegy megkezdését mintegy sürgetni látszottak, mid-
dön Fogarasy kitűnő vezetése alatt felhangzott Gluck
„Iphigenia Taurisban“ cz. dalműnek Hymnusa. Ezt Han-
zéros alkalmi beszéde Szt. Imre herczegről követé, me-
lyet mint költői figurákban, szónoki formákban gazdag
felolvasást általános figyelemmel hallgattuk. E kis em-
ber csupa szellemszakra, kinek ajkáról a szép gondo-
latok és eszmék csak amugy pattognak, s midőn a vé-
gén gyenge, inkább nőies hangjával erővel kitört tapsok
vihara jutalmazta. Majd a zenének kellemes hármóniájá-
ban andalogtunk Balfe „Czigányzó“ cz. dalművében (Duett)
s bámultuk különösen a kicsinyek művészi játékát, midőn
„Szt. Imréhez“ melodráma hangján hangzottak fel. Ez is
Hanzéros költői szellemének alkotása, zenésítve Fogara-
sytól Sikorszky Zs. előadásában, melynek szokatlan és
többek előtt ismeretlen alakja lekötötte a figyelmet.
Többször volt szerencsénk melodramát hallgatni, s ezt
a legnehezebb darabok közé méltán soroljuk, de azért
sikert arattak. Egy újabb zene után Ferenczy „Ha tud-
tam volna“ Mindszentynek komikus darabját sikerrel
szavaltá, mely még jobban sikerül, ha annyira hangja
vontatott nem lesz. S miután Hanzéros még egyszer Dö-
mötör „A költő panasza“ban bemutatá tehetségét, Si-
korszky „A vándor“ magándalban feltette az ünnepeyre
a koszorút. Sikorszky a természettől tisztán csengő ba-
riton hanggal megáldva nagy kincsessel rendelkezik, me-
lyet tovább művelni, de félteni is kötelessége. A közön-
ség tünnetet is mellette, újból és újból megtapsolta. A
Rákóczy induló hazafias nótá hangjai mellett emelkedett
hangulatban távoztunk.

Az ünnepegyben kétségen kívül nagy érdeme van Foga-
rasy karnagynak, ki a nehéz ének- és zenedarabok be-
tanításában fáradtságot nem ismert; hálát és köszönetet
érdemel a derék új igazgató és a tanári kar, hogy az
ifjuságnak alkalmat ad és előkészíti ily ünnepegyre, el-
ismerést a nemes ifjuság a nyujtott kellemes perczekért.

— 7.

gáéva tette, — hogy csesemő korát élő egylettünknek egyelőre nem annyira a nagyobb szabású és mérvű segélyezés kigyakorlására kell figyelmét fordítani, — mint inkább arra, hogy törzsvagyont gyűjtöjünk, — melynek jövedelméből azután a kellő mérvű segélyezés lehetővé tétessék anélkül, hogy az állandóság veszélyeztetve legyen, — mert misem érne az, — hogy egy évig teljes mértékben és öröklet meghaladól a rabsegélyezés terén mutatkozó minden szükségletet kielégítsünk, minden hiányt pótoljunk és éként öröklet kimerítve — más évben azután a legszükségesebbek, — a nélkülözhetetlenekre se maradjon pénzünk.

Mind Ezeket szem előtt tartva a választmány arra fordított szorgos figyelmet, — hogy lehetőleg minél nagyobb jövedelemre tegyen szert és abból minél kevesebbet adjon ki; mindazon által természetesen nem zárkozható el és nem is zárkoztat el tulajdonképeni ezéjtől a segélyezéstől, és habár e tekintetben igyekezett is a legnagyobb takarékoságot kifejteni, mégis más részről mulhatlan kötelességének tartotta arról gondoskodni, — hogy a szabaduló bűnösök legalább szabadon boesátásuk első perében ne taszítottassanak vissza a szükség által a bűn ösvényére, — ellátván őket a legszükségesebbekkel, — és pedig tulnyomó részben utiköltséggel, a segélyezés összegének megállapításánál tekintetbe vétetvén, az illetők állása, műveltsége és lakhelyeik távolsága.

Mielőtt az egylet általános viszonyairól beszámolnánk, kiemelni ohajtjuk, hogy minden alább következő adat az 1889 Martius 31-től mint az első közgyűlés megtartása napjától 1889 év Deczember hó 31 napjáig, mint a naptári év végéig terjedő időközre vonatkozik.

Az irt idő alatt egylettünk segélyezett . . . egyént 61 frttal. (Előbbi évben segélyezésre 38 frtot költöttünk).

1889 Deczember 31-én volt egylettünknek örökös alapító tagja: 1. alapító tagja 38 (1888-ban 36), rendes tagja 94 (1888-ban 94).

Vagyoni állás.

I. az alapszabályok szerint elkölthetetlen:

1. örökös alapítvány . . . 200 frt (1888-ban u. a.)
2. 38 alapító jutaléka . . . 380 frt (1888-ban 360 frt)
3. egy önkéntes adomány 5 frt (1888-ban u. a.)

Összesen 585 frt (1888-ban 565 frt.)

II. Felhasználható bevétel:

1. a rendes tagoktól 267 frt, 1888 évi előirányzat 94 frt.
2. Miniszteri segély 100 frt, 1888 évi előirányzat 200 frt.
3. törzsv. kamatjai 35 frt 91 kr 1888 évi előirány. 35 frt 91 kr.

Összesen 404 frt 91 kr., 1888 évi előirány. 329 frt 91 kr.

Tényleg ellett költve a pénztári számadások szerint:

1. Segélyezésre 61 frt
2. nyomtatványokra 8 frt 30 kr.

Összesen 69 frt 30 kr.

mit összehasonlítva az elkölthető bevétellel 404 frt 90 kr.

megtakarítottat 335 frt 61 kr.

A pénztári állás következő kedvező állást mutatja:

- Bevétel 1. Pénztári maradvány 1889 April 1-től 495 frt
2. Befolyt tagdíjakból 269 frt.
 3. Miniszteri segély 100 frt.
 4. Törzsvagyon kamatja 35 frt 91 kr.

Összesen: 899 frt 91 kr.

Bevétel: 899 frt 91 kr.

Kiadás: 1. Segélyezésekre 61 frt. 2. Nyomtatványokra 8 frt 30 kr. Összesen: 69 frt 30 kr. 1889. deczember 31-én pénztári maradvány 830 frt 61 kr.

Előirányzat az 1890 évre. I. Bevétel: 1. alapító tagból hátralék tagdíj 70 frt. 2. 1888 évi rendes tagdíj hátralék 36 frt. 3. 1889 évi rendes tagdíj hátralék 40 frt. 4. 1890 évi rendes tagdíj várando 94-től 94 frt. 5. törzsvagyon kamatja 40 kr. 6. Miniszteri segély 200 frt. Összesen: 480 frt.

II. Kiadás: 1. Egy Wertheim cassára 60 frt. 2. Irodai berendezés, könyvek, nyomtatványok stb. 30 frt. 3. Segélyezésre 150 frt. Összesen: 240 frt. Tehát jövedelem felesleg volna tulajdonképen 240 frt, de tekintetben veendő, hogy ebből elkölthetetlen alapítvány 70 frt, a hátralékos tagdíjakból pedig mint a tapasztalás mutatja aligha befoly 120 frt — 190 frt tehát a reményelt jövedelemből legfeljebb 50 frt lesz meg takarítható, ha csak a nagyméltóságú m. kir. Igazságügy-miniszterium nem fog magasabb összegű segélyt nyújtani.

Kérjük a t. közgyűlést, hogy jelen szerény évi jelentésünket tudomásul venni méltóztassék. —

Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulat

választmánya f. hó 6-án Csató János kir. tanácsos alispán elnöklété alatt gyűlést tartott, melyen 17 tag vett részt. A választmány a következő ügyeket intézte el.

1) Szomoruan vette tudomásul azt, hogy Pál István az egylet titkára az erd. róm. kath. status igazgató tanácsának előadója választatván, nemcsak buzgón betöltött hivataláról, hanem a társulati tagságról is lemondott.

2) Ezen lemondás folytán a közgyűlésig a titkári teendőket Ávád Jákó fogja vezetni.

3) Örömmel és köszönettel vette tudomásul, hogy a magyarországi rokon társulatok kiadványaikat pontosan küldik és köszönetet mondot velük együtt azoknak, kik az utóbbi választmányi gyűlés óta a társulatot megajándékozták. Az ajándékok között különösen megemlítendő a Király Pál által ajándékozott s általa irt „A Sarmizegetu sai Mithraenum“ című, továbbá az Ormay Sándor által irt és ajándékozott „Ujabb adatok Erdély bogárfaunájához“ című munka, ugyszintén Bensch Ede tanuló által ajándékozott 7 drb pénz. Az ajándékok között volt még 8 drb ezüst pénz, de az átvételkor ajándékozó nevét az átadó nem említvén meg, csak később említhetjük fel azt. Az összes beérkezett tárgyak az öröknek kiadandók.

4) Tudomásul vette a választmány, hogy az ezidei Évkönyv kézírata teljesen kész s megbizva a kiküldött bizottságot a kiadás mielőbbi elintézésével. Tartalma a következő: Igaze az, hogy Hunyady János 1442-ben Mezt béget nem Szent-Imre mellett, hanem Szeben alatt verte meg? Veszely Károlytól. II. Jelentés a társulat által eszközölt ásatásokról s azok leírása. Dr. Cserni Bélától. III. A Gyulaféhevár határán újabban talált állatok és növények enumeratiója Dr. Cserni Bélától és IV. Társulati ügyek.

5) Tudomásul vette a választmány, hogy az ásatásokat az ősz elején folytatni a munkások drágasága miatt nem lehetett, de mihelyt az olcsóbbá válik a bizottság folytatni fogja azt.

6) A választmány azt, hogy a magyarországi rokon társulatok közgyűléseire meghívtak, továbbá hogy a titkár a statisztikai hivatal által kért társulati tiszti névlajstromot beküldötte, tudomásul vette.

7) A választmány elhatározta, hogy az ezen ideai közgyűlést deczember 4-én délután 4 órakor s az ezt megelőző választmányi gyűlés dec. 3-án délután 4 órakor tartassék meg, melyre a titkár a meghívókat kellő időben kiboesassa. A közgyűlés előtt az Évkönyvet bizottság viszi az erdélyi püspök Ur ő Nagyméltóságához, mint a társulat védnökéhez, kérvén a gyűlésen megjelenni.

8) Javasoltni fog a közgyűlésnek, hogy az alapítványi összegeken biztos papírokat vásároljon, mint hogy ezáltal jövedelmeit nagyobb mérvben szaporítja.

9) Örvedetesen vette tudomásul a választmány, hogy a társulatnak mintegy 150 frt pénzkészlete van, de ezzel szemben sajnosan vette tudomásul Dr. Lázár Elek, Dely Ödön, Szentmiklósy Jenő és Petros András kilépését, és törülte mint ismeretleneket Munkácsi Mihályt, Tana Tamást, Basiota Lászlót pedig azért, mivel bár az alakuló gyűlésen felolvasást is akart tartani, mégis vitatja, hogy nem irta alá a tagsági ivateket. Le gyűlés az ő akarata. Törülte továbbá Triósz Gusztáv is.

10) A jegyzőkönyv hitelesítésére: Dr. Tódor József, Dr. Cserni Béla és Fogarasi János küldettek ki.

IRODALOM.

— **A Franklin társulat** kiadásában megjelent a székely egyleti képes naptár és István bácsi naptára, mind a kettő dnatartalommal; ára az elsőnek 25 kr. a másodiknak 50 kr.

— **A Pierrelelke**, regény, irta Ohnet György. (Budapest, Singer és Wolfner kiadása, Egyetemes Regénytár VI. évfolyam I. és II. kötet). Őt teljes évfolyamnak a végén áll immár az Egyetemes Regénytár, mely keletkezése idejében oly örvedetes feltűnést keltett a közönségben és az íróvilágban egyirant, nemcsak tartalmának válogatott voltánál, hanem a könyvek olcsóságánál fogva is, és elhallgatatott egy régi panaszt, mely az irodalom termékeinek csekély terjedéséért a könyvek drágaságát okolta. Az Egyetemes Regénytár esinos, piros kötetei ezer és ezer példányokban terjedtek el széles Magyarországon, s írónk vetélkedve keresték fel műveikkel a gyarapodó vállalatot, hogy ennek utján minél tágabb körű közönséghez szóljanak. Íróvilágnak és közönségnek egyirant üdvös szolgálatot tett az Egyetemes Regénytár, amannak a munkák terjesztésével, emennek a mindenkor nagy gondal és izléssel megválogatott olvasmányokkal. Az öt évfolyam 90 kötetének több mind harmadrésze magyar írók eredeti műveiből áll. Abonyi Lajos Beniczky Bajza Lenke, Bródy Sándor, Csiky Gergely, Herczeg Ferencz, Jókai Mór,

Kazár Emil, Margittay Dezső, Mikszáth Kálmán, Petelei István, P. Szathmáry Károly, Tolnay Lajos és a három évi Almanach számos veterán és ifju írója — olyan gárda, a milyennel keves irodalmi vállalat dicsekedhetik. A külföldi írók hosszú sora pedig arra mutat, hogy az Egyetemes Regénytár szerkesztői mindenbűnben a legkiválóbbakat választották ki: Feuillet, Ohnet, Zola (Az Álom), Cherbuliez, a két Delpit és Uchard képviselik a francia, Rider Haggard, Conway Aide, Ouida, Wilkie Collins az angol, Tarchetti az olasz, Turgenjev, Dosztojevskij, Letnyev az orosz, Carmen Sylva, Lindau, Heyse, Werner, Groller a német irodalmat. Az első évfolyam Ohnet egyik híres művével indult meg, s ugyancsak Ohnet kezdte, legújabb művével a most megindult hatodik évfolyamot. „A Pierre lelke“ külön helyet foglal el a koszos francia regényiro művei közt nem csak kiválóságánál, hanem sajátosságánál fogva is. Az emberi lélek misztériumának egy rendkívüli érdekes tünetényét állítja elénk megkapó vonásokkal, a léleknek a test fölött való uralmát bizonyítva, de tartózkodva nehézkes filozófiai fejtegetésektől. A mese, mint Ohnetnél mindig, megragadó, érdekessége folyton fokozódik, s az alakok jellemzése megfelel a lélektani szigorú törvényeknek. A regényhez a második kötetben ugyancsak Ohnetnek egy kis elbeszélése van csatolva „Orsola néni“ címmel. Ebben a szerzőnek egy oly tulajdonságával ismerkedtünk meg, mely a francia irodalomban szerföltött ritka: a könyvekig megbató humorral. Mind a két mű jele annak, hogy az Egyetemes Regénytár hatodik évfolyama méltó folytatása lesz az eddigi ötnek. A kötet ára esinos piros vászonkötésben együtt 1 frt.

NAPI HIREK.

— **Püspök úr ő Nagyméltósága** folyó hó 8-án Tamási Áron titkára kíséretében piskii nyaralójából székhelyére szerencsésen hazaérkezett.

— **Vendégek.** Folyó hó 11-én érkeztek városunkban 3 napi tartózkodásra galantai Galgöczy Tivadar a 35-ik gyalog osztály parancsnoka, s a törzskar főnöke Jaskievicz Sándor őrnagy.

— **Kinevezés.** Roskozny Nándor kir. adóhivatali ellenőr, a sz. régi m. k. adóhivatalhoz pénztárnokká, és Kovács Károly a gyulaféhevári m. k. adóhivatalhoz adótisztte neveztetett ki. Gratulálunk.

— **Haláleset.** Kastaly Gyula m. k. adószámtiszt folyó hó 10-én délután szívszhűlés következtében elhalt 38 éves korában özvegyet 4 árvaival hagyván hátra. Mindenki a legnagyobb részvétellel vette a gyász hírt, mivel városi társas életünkben mind jóra törekvő kedvelt személy volt ismerős.

— **Népszámlálás.** Az 1891 évi népszámlálásra az előkészületek javában folynak. Városi tanácsnál a bizottságok következőleg vannak kijelölve városnegyedek szerint: I-ső városrész Höhn Károly és Kovács Sámuel, II-ik városrész Dergán Béla és Walter Nándor, III-ik városrész Gyulafi Albert és Holló Aron, IV-ik városrész Csecskedi József és Botta János, V-ik városrész Szász Agoston és Szöke Ferencz, VI-ik városrész Bigner Károly és Klémens János, VII-ik városrész Cserni Béla és Ávéd Jákó, VIII-ik városrész Hallomáschek Jánoszláv és Demian János.

— **A városi italmérsi jog** pályázati határideje lejárván következő pályázatok érkeztek be: Ifj. Jonás Mihály 27000 frt, Gltek Rudolf és Fingerhut Jakab 30200 frt, Baruch Jakab 30320 frtot ígért s így mint legtöbbet ígérőnek a közgyűlés által, neki fog az 1891-ik évre albérltetbe adadni. Tehát 5320 frt a jövő évre, többet szemben a jelen évi házi kezeléssel, mely esakis 1000 frtot jövedelmezett.

— **Borvásárlók.** Az ideai borvásárlás egész mozgalmat okozott a városban s a vidéken. A vasuti állomásnál, a szűret óta, folyton fegyveres rendőröket kell tartani, a rendfentartása végett. A szekeresek százával állják körül a raktárt. Igaz, hogy sok mennyiség is volt, hanem a must minősége is olyan az idéni termésnek, milyenre ritkán emlékezhetni. Hektoliterjét 14—15 frttal is vették.

— **Zárlóvészlet.** A helybeli lövészgyűlet folyó hó 9-én tartotta meg őszi zárlóvészletét. Lövészeink nagy érdekléssel lövöldöztek reggeli 9 órától délutáni 4 óráig. A távolság 200 lépés. A találókör átmérője 20 cm. Kilyvetett összesen 690 löveg. Legtöbb s legjobb találók I-ső díjat Höhn Károly, II-ikat Móronó Ilyés, III-ikat Klerman József, a IV-iket Jul. Zessevitz Szászvárosról, V-iket Balázs Ödön, VI-ikat Tóth Antal. A legtöbb kör találók díját összes lövésekből nyerték I-sőt Ifj. Zessevitz Alajos, II-ikat Klémens János, III-ikat Dergán Béla, IV-iket Kröpfl József. Azonkívül 6 legmélyebb kör lövés, mint szerencse lövés, egyenk int

egy luddal díjaztatott és pedig: Tóth Antal, Klerman József, Hóhn Károly, Morenó Ilyés, Ifj. Zessevitz Alajos, Id. Zessevitz Szászvárosról.

Társas-estély. A helybeli lövész-egylet zárulóverszete után, folyó hó 9-én este, a „Hungária“ szálloda disztermében nagy számú közönség vett részt terített asztalok mellett estvéli 9-órúig, midőn is kezdett vette a táncz. Nem mulaszthatjuk el kiemelni azon körülményt, hogy a vacsora alatt, a helybeli önkéntes tüzoltó-egylet vonós zenekara megmutatta, miszerint buzgó tagjai vannak s kitünő karmestertük Mazalik Bazil fáradozásait siker koronázza. A hangverseny hőse Ifj. Mazalik Bazil, ki most már nem nevezi magát többé esk. Mazaliknak, mint midőn atyja a katonai zenekarban volt, ki most mint 13 éves gyermek majdnem minden hangszerrel sikeresen kezel s hogy sikeresen tanul megmutatta szép Fligelhorn szolójával, midőn Rosenzwei. „Ob ich dich liebe“ című keringőjét játszta. Az egyletnek 37 frt 70 kr tiszta jövedelme volt a csekély be- lépti díjjak mellett.

Próbabál. A folyó hó 8-án este a „Hungária“ szálloda disztermében Neufeld táncztanító által rendezett próbabál teljes meglepődésére szolgált a szülőknek, mivel a hat heti tanfolyam alatt a tanítványok pompásan elsajátították jó mesterüknek művészetét. A mi a látogatást illeti, az nem volt valami kielégítő, hanem e részben csak a lövészek által, következő napra hirdett társas estély rontott. Ohajtjuk, hogy Neufeld ezután is látogasson el városi gyermekeinek tanítása végett városunkba.

Szerelmi trágédia. Folyó hó 9-én éjjel állott boszút Bereczky József fia, anyja elcsábítóján Pádel Gusztávon s egy fejszével súlyos sérülést okozott, melyeket Pádelt késszurással kezdett és viszonzott. Az eset a helybeli kir. törvényszéknek feljelentettet, hivatalos lévén ilyen ügyben bővebb értesítést is bevenni a szerelmi eselszövényekről.

Kiábálás. Az estvéli utcai éneklés és kiabálás úgy látszik az őszi idényhez tartozik; mert napoként éktelenebb alakokban s accordokban nyilatkozik. Sőt folyó hó 10-én este a városi vendéglőben, mely a fűtőre nyílik, az egész közönség hallatára grand ének s egy bájos pinczérnői hang, fülemile csattogásától, visszhangzott az egész piac.

Járvány. A marhák közt a száj és köröm fájás több helyeken járványossá kezd lenni. Szászsebes a miatt zár alá helyeztetett.

Lopás. Folyó hó 10-ére virradélag Kádár Miklós városi tanácsos lakásából, az ajtó kifeszítése után, ismeretlen tettes egy ládát az udvarba vitt, azt felnyitotta s a pénzes zacskóban levő 80 frtját kivéve, a kerítésre aggatta az üres zsacsokot s nyomtalanul távozott. A rendőrség erélyesen nyomozza s lehetőleg már meg is találta a tettes fonalának végét.

Hetivásárok. A folyó hó 8-án és 11-én megtartott heti vásárok elég élénkek voltak. Különösen sok hűvelyes növény képezte a kínálatot.

Érdekes házassági ügy. Érdekes házassági ügyben hozott határozatot a vallás- és közoktatási miniszter H.-M. Vásárhelyi polgármesteréhez ez évi október 28-án intézett rendeletével. Weisz Regina hódmezővásárhelyi illetőségű nő a rendes bírói uton elvált a férjétől, de az izraelita vallás törvényei szerint az elválás nem volt lehetséges. A nő újabb házasságra ohajtván lépni, Seltmann Lajos budapesti főrabbihoz fordult jegyesével, Müller (Molnár) Mihályval egytt, azon kérelemmel, hogy a kihirdetést eszközölje. A főrabbi ezt a kérelmet megtagadta azért, mert a válás a zsidó vallás törvényei szerint nem történt meg, a polgári bíróság által hozott ítéleteket pedig magára nézve egyházi szempontból nem tekintik kötelezőknek. — Az akkor még életben volt Trefort miniszter a feleket, kérelmtük folytán, fölmenté a kihirdetés alól, és őket házasságkötésre felszabadította. Miután a főrabbi az esketést vonakodott teljesíteni, a jegyesek más expediensthez fordultak, t. i. felkérték az eskető pap tiszterre Weisz Gábor helybeli jámbor izraelita polgárt, a ki őket 6 tanu jelenlétében meg is eskette. Erre ismét a rabbihoz kellett fordulniok, hogy anakönyvezzé házasságukat. Ez természetesen megint nem történt meg, úgy hogy az ügy ismét felkerült a miniszteriumhoz. A vallás- és közoktatási miniszter most már legújabb rendeletében azon nagyfotosságu elvi határozatot hozta, hogy Müller Mihály és Weisz Regina közt 1886 évi ápril 6-án Weisz Gábor eskető közbenjöttével kötött házasság „nem csak állami, illetve polgári szempontból, hanem még a zsidó házassági jog szempontjából is érvényes. „Ennek alapján utasítani rendeli a főrabbit, hogy a házasságot a miniszter rendeletére való hivatalossággal utólagosan vezesse be az anakönyvbe. Szabadságában áll azonban a rabbinak a jegyzet rovatba bejegyezni, hogy valólevél Weisz Regina első férje által nem adatott át.

E közleményt azon okból vettük át, mert városunkban is megtörténik igen sokszor az, hogy a zsidó házasság bírói ítélet érvénytelenítése esetében sem akarja az illető férj a válólevelet kiadni, mely körülmény miatt igen gyakran huzavonának van kitéve az újabb házasságra lépés.

A német hadsereg legnagyobb katonája mostanig Pluskow, az 1. számú potsdami ezred kapitánya volt. Legutóbb azonban egy önkényes lépett be ugyanebbe az ezredbe, aki sokkal nagyobb, mint a kapitány. Pluskow ugyanis 2.05 méter, de az önkényes 2.25 méter magas. Az ezrednek 1850. óta nem volt ily nagy katonája. A legnagyobbak is csak 1.96 m-t ütötték meg. Annak az óriás legénynek számára, akire negyven esztendővel ezelőtt az egész hadsereg büszke volt, külön kellett ruhát, ágyat és fegyvert készíttetni. Óriás csizmáit még most is tartogatják a ruharaktárban. Őt magát rendszerint küldöncz-szolgálatra alkalmazták. Csak parádék alkalmával léphetett társai sorába, mindig nagy föltűnést keltve a jobb szárny élén, a hova állítani szokták. Egy potsdami diszkivonulás alkalmával az orosz császár figyelmét is magára vonta. A császár közlekedéséről akarta látni a csodálatos természetű embert s Károly porosz herceg fölkapta ennek az egyik lábát, hogy a császár megbámulhassa. Az óriás katona elvesztette az egyensúlyt, s a mint hanyatt esett, három legényt ütött ki a mögötte álló sorból. Külön kosztot, naponként több liter sört kapott, s önfeláldozó gondoskodással ápolták az orvosok, mert tüdővészben szenvedett. Nem tudták megmenteni. Meghalt, még mielőtt óriás önkényest azonban nem féltik annyira, mint őt féltették, mert ennek erős szervezete van s termete minden irányban egészséges fejlődést.

Az emberi test számokban. Egy amerikai physiologus az emberi testről a következő számadatokat adja: Az embernek van 150 csontja és 500 izma, vérenek sulya körülbelül 15 kgr. A szív átmérője rendszeren 15 centiméter, percenkint 70-szer, óránként 4200-szor, évenként 36.792.000-szer ver. Minden ütés 44 gramm vért szállít, percenkint tehát összesen 2030 grammot, óránként 137 kilogrammot, naponként 58 1/2 mázsát. 3 perc alatt minden vér átmege a szíven. Tüdőnkben 5 liter levegő van, óránként mintegy 1200-szor lélegzünk, a mihez 300 liter levegőre van szükségünk. A bőr 3 rétegből áll, vastagsága 3—6 milliméter közt váltakozik. Egy négyszög centiméter bőrnek 12.050 likaesa vagyis porusa van, melyeknek hosszát összeadva — 50 kilométer.

A kiadóhivatal postája.

Egy jelen volt-nak.

Helyben.

Nyilttéri cikketek nem közölhetjük addig, míg az érte járó közlési díj előre be nem fizeti a kiadóhivatalnak. Kérjük elnézését ezen eljárásunk miatt, mert erre épen az ön által provokált és lapunk mult számában közölt Nyilatkozat kényszerít, — a mennyiben annak közlési díját Patitia Rubin ur nemesak hogy le nem fizete, de sőt annak megfizetését meg is tagadta, miért is be kellett pereltnünk. A vesztes fél nem mi leszünk ugyan; de nem ajánlkozhatunk minden esetben a törvényes eszközök igénybe vételére. —

Levél-szekrény.

I.

Kedves Mumuskám! Multkorileveledbe hiba csuszott be. Te Mumuskádnak ezimeztél, pedig én Muczikád vagyok. Ugye, nem haragszol, a miért figyelmeztettek a hibára?

De mondd csak: mi okozta, hogy egy leveledet kaptam csak?

Talán nem leletezték meg a finánczok leveledet is?

Szörnyűség, a mi most történik; még csak szerelmes levelet sem lehet írni a nélkül, hogy érte meg ne büntessenek. Látod, látod, Mumuskám, hogy akarják szerte rombolni szerelmünket; de Isten tanom, hogy ha hét fináncz is örködik soraink felett, még is szeretjük egymást, s ha hétszer leleteznek meg: 17 levéllel felelünk vissza.

De számoljak a mult hetek élményeiről, s kérlek téged, is, hogy hasonló tgyél, mert lelkem nyugtalan, ha nem tudom kívül töltöttem el időt.

Az elmúlt hétnek egyik estéjén, a két öreg látva búskomorságot, elhatározta, hogy szórakozni visznek. Gondolatjukat tett követte, s én estély ruhába öltözve, a tisztek által rendezett hangversenyre mentem. Fényesen kivilágított díszes, de meglehetősen keskenyre épített terembe lépek. Terített asztalok állottak szerte-szét, meglehetősen csinall rendezve be. A jobbadán tisztekből álló társaság között, fityegett itt-ott egy két czibil is, éles ellentétet képezve, egyszerű öltözékűekkel, a fényes gombos tiszt ruhák között.

Egyik asztalnál helyet foglalánk, hová csakhamar több élénk tiszt is került, kik bókjaikkal vívták szerelmemet; de hasztalan, mert minden szavuk után te jutál eszembe, drága Mumuskám, s ha lenne szavuk fényesebb, mint kardjuk, akkor is tied szívem, tied szerelmem.

Az estély fényesen sikerült, s én elégedetten nyugtán kezemet öregemnek, ki tul boldogon repített haza, szentül meg lévén győződve, hogy téged felejtelek.

Nem is sejtí a jó öreg, hogy minő akna-munkát folytatunk. — Ismerve romantikus hajlamaimat, mindentéle regényt és novellát elittott házunktól, sőt többet mondok: mindentéle

hirlapot kiküszöbölt, egyedül a „Gyulafehérvárt“ tartotta meg, mivel azt is tisztelet-példányként kapja.

Ezt a lapot azután szabad nekem olvasni, erősen meglevén győződve, hogy ez ártatlan portéka, melyben egy sincs egyéb, mint egy pár hirdetés, meg egy pár nyakatekert füsfa-poeta kinos zengelme. Ezt a lapot olvashatja. — mondogatja a két öreg, — legalább elmegy a kedve az olvasástól.

Szegény két öreg! legyetek ti csak abban a boldog hitben s higgyetek meg nekem, hogy e tényetek boldoggá tesz engem is.

Most vasárnap este a két öreg újra felöltöztetett s felvitt a lövész-egylet estélyére.

A Hungária diszterme elégánsan feldiszhethető terem, de a jó lövészek tudva azt, hogy Gyulafehérvárt a díszítések ok nélküli kiadások, a termet nem díszítették fel. A társalgó s az oldal folyosó azonban terített asztalokkal volt ellátva, melyek nem sok hasznot hajthattak Wöckelnek.

A tüzoltók vonós zenekara adta elő darabjait, meglehetősen igyekezettel. — A hangversenyt táncz követte, melyben akarva, nem akarva részt kellett vennem. — Magam egész este blazirt kedélyhangulatban voltam; vártam, hogy megérkezel te is, de hogy nem jöttél meg, a köteles tourokat lejárva, fejfájást szinletem, s hasa jöttünk.

Ma megirtam levelem, hogy veled kényelmesen kifecseghessem. A következő lapban várom soraidat. Kérlek, írj; ne hagyd oly kétségek között a siron tul is szeretű.

Muczikádat.

II.

Kedves Muczikám! Ide s tova két hete, hogy egy betűt sem tudok felőled. Tán rajta kapott atyád, vagy beteg vagy avagy talán . . . Isten őrizzen, nem szeretsz többé?

Írj mihamarább, ne hagyd elpusztulni, mint a város ezt a lapot.

Isten veled, csókol ezerszer, mindig szeretű

Mumuskád.

Közgazdaság.

Piaozí árák.

1890. November 8.

Tiszta búza hektoliterenként	6 frt 50 kr.
Elegy búza " "	5 frt 50 kr.
Rozs " "	5 frt — kr.
Árpa " "	— frt — kr.
Zab " "	3 frt 25 kr.
Török búza ó " "	4 frt 50 kr.
Széna kötetlen métermázsánként	3 frt 50 kr.
Alomszalma " "	2 frt — kr.
Tüzi fa köbméterenként	3 frt — kr.
Marhahús kilogrammonként	38 — 36 — 34 kr.

A jövedelmező tőkebefektetésről.

Azon kérdéstről, hogy a tőkepénz gyümölcsöző befektetésének, melyek a legjövödelmezőbb módjai, a „Magyar Mercure“ című miniszterileg ajánlott kiváló pénzügyi szakközölyn a következő közérdeku fejtegetéseket közli:

A helyes vagyonekezelés fölve mindenkor az, hogy kellő biztonság mellett lehető legnagyobb jövedelmezőség éressék el. Ezt az elvet kell szemelött tartani különösen a tőkepénzesnek, a ki vagyonát leginkább képes mobil állapotban tartani. Értjük pedig ez alatt azt, hogy egyedül a tőkepénzes van azon helyzetben, hogy vagyonával mindenkor rendelkezék, mert az ő vagyona készpénzből és értékpapirokból áll, mely utóbbiak szintén könnyen készpénzzé tehetők.

Ha az imént említett két vagyonelemet vizsgáljuk, azt találjuk, hogy a bérpénz gyümölcsöző elhelyezésére határozottan csekély számú alkalom kínálkozik. A takarékpénztárakhoz betétként való utalás csak ritka esetben lesz ajánlatos, legfeljebb akkor, a midőn arról van szó, hogy a pénz rövid és bizonytalan ideig legyen elhelyezve, mert arra esetleg bármely pillanatban szükség lehet. De még ez esetben is állitható, hogy az elhelyezés ezen módja nem jövedelmező. Vegyük pl. a jelenlegi időszakot.

Daczára annak, hogy a pénz drága és hogy a kamatláb magas, a fővárosi takarékpénztárak a betevőknek még sem fizetnek többet 4%-nál, holott ők maguk váltóra 7—8%-ra kölcsönzik ki a pénzt. Nem kell e ennél fogva anomáliának tartani az olyan állapotot, hogy a betevő ne kapjon többet 4%-nál, olyankor, a midőn 7—8% a pénznek rendes ára? Bizonyára igen és ez eléggé demonstrálja, hogy a takarékpénztári betét mint a vagyonehelyezés egyik módozata mennyire hátrányos és káros lehet. Sokkal inkább előtérbe lép ez a hátrány akkor, ha a pénznek hosszabb időre való elhelyezése czéloztatott. Itt már valóságos pazarlás volna a pénzt takarékpénztárba tenni, mely lényegesen kevesebb kamatot fizet, mint a milyen legalább is olyan mérvű bizottság mellett más uton elérhető.

E fejtegetésekre azon körülmény készitet minket hogy ilyenkor öszütőjén és különösen november hó folyamán a fölös tőkék fel szoktak szaporodni, részint a beváltott szelvények és kifizetésre esedekessé vált kötvé-

